

Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
 Scrierile nevenite nu se primesc. — Manuscrisurile se acceptivă.

INSERATE se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele birouri de anunțuri:
 În Viena: *M. Duka, Lemercier, Schaler, Rudolf Metz, A. Oppelska*
 în München: *Anton Oppelska, J. Domeser*
 în Budapesta: *A. V. Goldberger, Kisten Bernai*
 în București: *Agence Havas, Succursale de Roumanie*; în Hamburg: *Karolys & Lehmann.*

Prețul inserțiilor: o seriă garmond pe o colină 6 cr. și 80 cr. timbru pentru o publicare. Publicării mai dese după tariful și învolsă.
 Reclame pe pagina a 8-a o seriă 10 cr. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în dă-care di.
 Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 3 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din arară și la dd. colectorii.

ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOV
 administrațiunea, piața mare, tîrgul Inului Nr. 80 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. 50 cr. Cu ducul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. s'eu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 32.

Brașov, Luni-Marti 11 (23) Februarie

1897.

Cestiunea cretană.

Afacerea cretană este încă tot în stare de stagnațiune. Ce e drept, trupele grecesci debarcate în Creta au făcut progrese însemnate și au cuprins mai multe puncte de importanță strategică din această insulă, dăr ciocniri mai mari între trupele în cestiune și între trupele turcesci încă nu s'au întâmplat. Guvernul turcesc ține mereu consultări, dără pentru o acțiune mai energică încă nu s'a hotărît, parte din lipsa de mijloace materiale, parte — și acesta e motivul principal, — așteptând efectul întrevinerii puterilor față cu Grecia.

Activitatea cea mai mare o desvîltă în timpul acesta diplomația. Între cabinetele puterilor celor mari se schimbă mereu propuneri și proiecte pentru aplanarea conflictului provocat de Greci. Inițiativa se vede, că a luat-o Germania, care este secundată necondiționat de Austro-Ungaria. Rusia este ceva mai rezervată, deși și guvernul rusesc desaproabă, în tocmăi ca cel francez și cel italian, pasul îndrăzneț făcut de regele Gheorghe.

Mai rezervat însă în pașii propuși de Germania a se face împotriva Greciei, ca d. e. blocarea Pirreului etc., este guvernul engles. Aceasta în cânta în urma relațiilor de rudenie între familia domnitoare grecescă și cea englesă, cu deosebire însă în urma opiniunii publice englese, care este favorabilă Grecilor.

Lordul Salisbury și ceilalți membri ai guvernului engles trebuie să se țină de dorința poporului engles, care s'a exprimat în mai multe intruniri în mod simpatice față de acțiunea grecescă, căci cunoscut este, că nicăiri opiniunea publică nu este așa de puternică ca tocmăi în Anglia.

De aceea se susține, că guvernul engles ar fi declarat, că Anglia nu pôte lua parte la nici o acțiune împotriva Greciei, până când mai întâi puterile nu se vor înțelege în privința viitoare constituțiuni a Cretei, deore-ce aranjamentul din anul trecut nu se mai potrivește pentru împrejurările actuale. Marchisul de Salisbury se dîce, că s'ar fi exprimat, că după convingerea sa Cretei ar trebui să i-se dea o autonomie asemenea aceleia, pe care o are insula Samos.

Scirile acestea despre atitudinea guvernului engles, pe care le-a adus mai întâi „Oficiul Reuter”, se confirmă și de semi-oficioasă „Norddeutsche allgm. Ztg.”, care declară, că Germania este gata a tracta cu celelalte puteri cestiunea cretană sub două condițiuni: Mai întâi, ca anexiunea Cretei la Grecia să fiă cu totul eschisă, de ore-ce Grecia nu oferă nici o garanție pentru întroducere a unor stări regulate în această insulă, și al doilea, ca înainte de a se începe tractările între puteri în această privință, să se pună capăt acțiunii grecesci în Creta, care acțiune este în contra dreptului ginților și a cărei durată mai departe conține un pericol de război din ce în ce mai iminent.

Foia „Hamb. Nachrichten”, inspirată de Bismark, se exprimă într'un articol, care se crede, că provine direct dela fostul cancelar, că trăgânarea puterilor de a pași în mod serios împotriva Greciei își are izvorul în înțelegerea, la aparință combătută, dără în faptă esistență, între Grecia și Anglia. „Nu se pôte sci”, se dîce în acest articol, „dēcă în ultimul moment Anglia nu va găsi un pretext, ca să protesteze împotriva unei proceduri coercitive față de Grecia, și astfel prin demascarea protectoratului său asupra Greciei

să aducă pe celelalte puteri la deciziuni, care ar pôte fi de cea mai mare importanță față de pacea europeană.”

Pe aceste contraste între vederile diferitelor puteri să basază așadără îndrăsnela, cu care Grecii și-au început întreprinderea lor în Creta și cu care o continuă și acum. Turcii sunt aduși într'o situațiune foarte dificilă, deorece nici ei nu știu, care dintre puteri li sunt adevărați prietini și care nu. De aici hesitarea guvernului turcesc de a lua vre-o deciziune, cu toate că între consilierii Sultanului sunt și de aceea, cari pe lângă totă starea nefavorabilă materială a Turciei îl îndemnă la o acțiune hotărîtă, războinică.

Ce vor cu Asociațiunea? Artioulul nostru publicat sub acest titlu au îndemnat totuși în cele din urmă pe confrății din Sibiu a eși puțin din rezervă față de cestiunea, ce se va pune la ordinea zilei în viitorea adunare estra-ordinară a Asociațiunii. Și „Transilvania”, foia „Asociațiunii”, face unele împărtășiri și observații în privința acesta.

Din informațiunile, ce le aduc foile sibieniense însă apare ore-care diferență față de informațiunea noastră. De aceea venim a da deslușirile de lipsă pe baza împărtășirilor mai amănunțite, ce le-am primit în urmă.

Rescriptul ministrului nu cere, ci ordonată literalmente (sz Ő Nagyméltósága által erendelt czim”), ca să se introducă acum (cu modificarea propozițiilor sale anterioare, despre care tace) următorul titlu: „Asociațiunea literară-culturală a cetățenilor de naționalitate română din Ungaria”, sau „Asociațiunea literară-culturală a Românilor din Ungaria”. Aceste două titluri, din care ministrul „dispune” (elrendeli) a se alege unul, guvernul se vede, că le consideră de sinonime. În fond formularea de acum, ca și cele pretinse mai înainte de

ministrul, au una și aceeași țintă: eliminarea din titlu a cuvintelor: „transilvan” și „por”.

Am înțeles „tot-odată” cu adevărată uimire, că ministrul, ceea ce n'am putut crede până acuma, face în rescriptul său cele mai aspre și, de sigur, nemeritate împunări Asociațiunii în direcția politică, ba merge chiar până a insinua Asociațiunii („egylet”), că nu a contestat, că titlul ei e greșit din punctul de vedere al dreptului public și că lovesce în lege („az egylet maga sem vonta kétségsbe, hogy czime közzogilag hibás és törvénybe ütközö.”) și că „Asociațiunea” nu aduce pentru punctul său de vedere (susținerea titlului) alt argument, decăt, că și alte corporațiuni pörta numirea de „transilvană.”

După ce rescriptul se încercă apoi a resfrânge într'un mod cu totul straniu astfel de argumente, el se încheiă cu o esortățiă patrioticeă, că ministrul, fără de introducerea titlului „ordonat” de el, nu pôte da clausula de aprobare a statutelor modificate, și că este în interesul Asociațiunii, ca prin schimbarea titlului său să delătore banuelile temeinice („jogos”), că ar acoperi aspirații ilegale politice.

Atăta pentru aci.

Conferențe asupra Transilvaniei

la Paris. Secțiunea din Paris a Ligii române a ținut săptămăna trecută o ședință, în care d-l *Duchesne-Fournet*, un Frances, care s'a ocupat cu limba și literatura română, a făcut o conferință asupra Transilvaniei. Conferențiarul a petrecut mai multe luni în Transilvania, studiind caracterul poporului nostru la fața locului, și se arată entusiast de frumșetele naturale ale Transilvaniei și de calitățile Romănilor. El a făcut, precum i-se relatează „Ligei Române”, o foarte inteligentă expunere a luptelor Romănilor pentru drepturile lor naționale, a arătat mișcarea naționalistă a celorlalte popore din Ungaria, punând în evidență politica nedemnă, pe care o fac Maghiarii față de naționalități. Conferențiarul consiliază pe studenții romăni din

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Spicuirii

din „Acte și Documente relative la Istoria Renașterii Romăniei, publicate de *Ghenadie Petrescu*, Episcop de Argeș, *Dimitrie A. Sturdza*, Membru Academiei Române și *Dimitrie C. Sturdza.*”

10. *Dorințele Romănilor, exprimate în adunarea Bucurescenilor din 3 (15) Martie 1857, Bucuresc.*

În virtutea vechilor drepturi ale țerei noastre, consfințite prin capitulațiile, ce au încheiat după vremi Domniile noastre Moldo-Români cu Inalta Pörta; și în urmarea tractatului dela Paris din 18/30 Martie 1856, voind să păstrăm, în totă întregime lor, acele drepturi strămoșesci, cari sunt temele autonomiei noastre, și să respectăm tot de-odată și dreptul de suzeranitate al Inaltei Pörți, stipulat prin acele capitulații, Noi, subsemnații Romăni, dorim:

I. Chezășuirea autonomiei și a drepturilor noastre internaționale, după cum sunt hotărâte amândouă prin capitulațiile din anii 1393, 1460 și 1513, încheiate între țerele române cu Inalta Pörta Suzerană, precum și neutralitatea teritoriului Moldo-Român.

II. Unirea țerilor România și Moldova într'un singur stat și sub un singur guvern.

III. Prinț străin cu moștenirea tronului, ales dintr'o dinastie domnitoare d'ale Europei, ai cărei moștenitori născuți în țără am dori să fiă crescuți în religia țerei.

IV. Guvern constituțional reprezentativ și, după datinile cele vechi ale țerei, o singură adunare obștescă, care va fi întocmită pe o basă electorală în destul de largă, încât să reprezinte interesele generale ale populației române.

Acestea fiind bazele, pe care se întemează ființa noastră politică, fără de care ori-ce chezășuire în privința îmbunătățirii sociale este peste putință a se realiza și a procura țerei un viitor ferice și statornic, subînsemnații oredem, că numai după-ce Inaltele Puteri garante vor binevoi a recunoșce și chezășui cele patru puncte sus dîse: ar urma să ne ocupăm de organizarea dinăintru; când atunci unindu-se Divanurile ad-hoc din amândouă țerele Române să se declare în adunare estra-ordinară în virtutea dreptului de autonomie, și alcătuint legea electorală, după care să se compună în viitor obștesca adunare a țerei pe baza art. IV mai sus pomenit, să se indeletnicescă apoi la reformele din in-

tru ale Statului Romănesc, aședând bazele viitōrei sale constituțiuni.

Declarăm tot de-odată ca o profesiune a noastră de credință:

Respect la dreptul proprietății de ori-ce natură.

Egalitatea tuturor Romănilor înaintea legilor.

Libertatea individuală și muncii țeranului.

Pötruși, că dela cele d'întăi patru baze fundamentale, cuprinse aci, atără esistența politică națională a patriei, căți dintre noi vom avé dreptul de alegători, încredințând sorta țerei în mânilor Deputăților, ne îndatorăm, că votul nostru îl vom da numai pentru aceea, cari mai înainte de ziua alegerii vor chezășui prin înscris îndatorirea, că ei vor declara aceste baze, le vor susține cu conștiință și le vor vota în divanul ad-hoc pe față, ér nu cu vot secret.

(Urmcăză subscrierile.)

11. *Adresa Comitetului Central al Unirii din Bucuresc cātră Comitetul Central al Unirii din Iași, din 11/23 Martie 1857, Bucuresc.*

Domnilor și iubii ai noștri compatrioți!

Noi am salutată programul politic al Moldaviei despre dorințele Romănilor cu urări de ferice pentru viitorul Patriei noastre comune. El s'a cetit și s'a repetat în adunările noastre în anul publicului, care l'a primit cu cele mai vii aclamații de entusiasm și cu salutări de bucurie. La noi, ca și la Domnea-vöstră, Domnilor, se fac pregătiri insufleite de același spirit, mai mulți patrioți zeloși, bărbați înfocați pentru binele comun, au luat inițiativa, făcând d'întăi pașuri ca să lumineze masele asupra înaltei misiuni, care le așteptă, și să dea spiritelor o direcție drăptă și uniformă.

Noi credem a implini o datorie alăturându-vă aci în copie programul nostru, din 3 Martie curent, în care, după o îndelungată și mntură desbatere, s'au spus bazele fundamentale ale viitōrei noastre organizări politice și sociale, și a oăreia redactare definitivă s'a adoptat în unanimitate și s'a sancționat prin iscăliturile unui însemnat număr de Romăni din toate clasele societății noastre.

Idea principală, idea care predomină într'una și care însufleștece pe toți, este aceea a Unirii cu frații noștri de peste Milcov, căci este timpul să ne întindem

Paris, se facă fii-care dintre ei călătorii prin Transilvania, și îi asigură, că se vor reintorci plini de admirație pentru vigoarea poporului român de-acolo. Se înțelege, că salve de aplause au mulțumit conferențiarului de interesanta sa conferință. La această ședință au luat parte mai mulți Francesi. — O altă conferință de felul acesta se dăce, că va ține d-l Fournet la „Societatea de geografă comercială“, una din cele mai însemnate societăți din Franța.

Propunerea lui Kossuth în dieta.

În ședința de Sâmbăta trecută a dietei ungurești s'a pus în discuție și cunoscuta propunere a lui Kossuth privitoare la aniversarea de 50 de ani a revoluției dela 1848.

După ce notarul Molnár citi textul propunerii, luă cuvântul François Kossuth, care-și susțină propunerea zicând, că de dec' de ani „națiunea“ serbeză aniversarea zilei de 15 Martie ca pe o zi, care reamintesc „marele victorii“ raportate la 1848. Rămâne acum, ca „legislațiunea să consacre țării“ această serbare, decretându-o ca serbare oficială a națiunii și ca o manifestare a grațitudinii naționale și nu numai a unui partid. Când noi vom să declarăm de sărbătoare națională sărbătorirea creării unor legi, ce au fost sancționate prin jurământul regelui maghiar, nu este o putință — dăse mai departe Kossuth — ca noi să fim acusați, că prin această am voi să organizăm o demonstrație în contra ordinii și constituției. Nici sărbătorirea luptei pentru libertate, ce stă în legătură cu reamintirea aducerii legilor din 1848, nu pôte forma o demonstrație în contra bazei de drept public, căci dacă aceasta ar fi o demonstrație, atunci nu s'ar fi putut întâmpla, ca domnitorul însuși să facă pentru onorare un dar național cu ocaziunea încoronării, va să zică însăși domnitorul a onorat amintirea luptei pentru libertate, împăcându-se cu națiunea. Dacă dieta ungurească va face același lucru, pe care l'a făcut domnitorul maghiar, nici cei mai mari voitori de rele nu ne vor puté dăce, că am voi prin această să demonstrăm în contra actualului drept public. Pretinde deci, ca dieta să sancționeze ceea ce „opiniunea publică“ a hotărât deja, ba și săvârșesc în fii-care an, căci e nenatural, ca sentimentul dietei maghiare să fiă separat de sentimentul cetățenilor maghiari.

Răspunsul ministrului-șef Banffy a fost cam următorul: Paragraful 149 al regulamentului camerei prescrie, că cu ocaziunea motivării unei propunerii nu se pôte pertracta în merit cesăciunea respectivă, ci singurul lucru, asupra cărui pôte să se aducă o hotărâre este, că să se pună aceea propunere ca obiect al unei discuții meritorie, ori să nu se pună? Ținându-se de această prescriere a regulamentului, Banffy

deklară, că va răspunde forțe pe scurt. Mai întâi mulțamește lui Kossuth, că la prezentarea propunerii sale n'a fost condus de intenția de-a demonstra. Declară, că în ce privește însemnătatea legilor dela 1848 nu este nici o deosebire de vederi între el și între cele susținute de Kossuth. Banffy scote după asta o hârtie din businar și începe să cetască: că crearea legilor dela 1848 constituie fără îndoială un eveniment, a cărui aniversare de 50 de ani merită să fiă serbată.

„Dăr fiind-că e consciu despre aceea dăce mai departe Banffy, că 50 de ani abia împliniți nu sunt un timp destul de lung pentru de-a puté sărbători cu obiectivitate deplină și fără de-a provoca controverse nisece evenimente dintre ai căror factori unii sunt încă în viață, și fiind-că trebuie să căutăm ceea ce pe toți ne unesc și să ne ferim de tot ce eventual ne-ar puté desbina guvernul, pėtruns de sentimentul alipirei către regele și către casa domnitoare, e de părere, că serbarea se pôte estinde exclusiv numai la aniversarea a 50-a a sancționării legilor dela 1848. (Aprobări în dreapta. Sgomot în stânga extremă.) De aci urmază, că consimt numai cu aceea parte a propunerii d-lui deputat Fr. Kossuth, care privește serbarea aniversării, sancționării legilor dela 1848; cu toate acestea rog pe on. camera, ca să nu primească a se admite propunerea d-lui deputat Fr. Kossuth ca obiect al discuțiunii meritorie. Guvernul își va ține de datorință — fac promisiune în privința acesteia, — ca să facă lucrările pregătitoare și la timpul său va raporta dietei asupra modului, cum este a se face serbarea“.

Fiind-că peste 20 deputați au cerut votare nominală, șefedintele a pus cesăciunea la vot și rezultatul a fost, că pentru propunerea lui Kossuth au votat 39, ér contra ei 156. Va să zică cu o majoritate de 117 voturi s'a hotărât a nu se admite propunerea lui Kossuth ca obiect de pertractare.

SCRIRILE DILEI.

— 10 (22) Februarie.

Aniversare. Escelența Sa Metropolitul Victor Mihalyi din Blășiu și-a serbat în 14 Februarie n. a 22-a aniversare a consacrării Sale ca episcop.

Parastas pentru Popasu. La Caransebeș s'a oficiat Mercuri în 17 Februarie n. un parastas pentru fericitul episcop Ioan Popasu, pontificând P. S. S. episcopul diecesan Popea.

O societate culturală română în Plevna. Diarele din Bucuresci comunică îmbucurătorele știri, că Românii din Plevna și împrejurime au înființat acolo o societate culturală română. Aceasta este prima societate culturală română între Românii din Bulgaria.

măna unul altuia, și să conlucrăm împreună cu toate puterile noastre unite pentru regenerația Patriei noastre comune.

Spre acest sfârșit am dorit, domnilor, a ne pune în comunicație directă cu comitetul dumneavăstră, ca să putem păși în conformitate, pe acelaș drum, și să nu ne rătăcim, depărtându-ne unii de alții pe căi diferite.

Intensiți pe fraternă unanimitate ce există între noi, ne place a crede, că frații noștri Moldoveni vor adopta și înșile, în programul dumnealor, mandatul imperativ, ce-l socotim de cea mai mare importanță pentru Deputații Divanelor ad hoc, cărora este a li-se încredința șorta noției întregi.

Suntem convinși, domnilor, că vă veți sili a înșufa conaționalilor noștri de-acolo această măsură de asigurare, creșând că ea pôte fi, la întâmplare, singurul scut ce ne mai rămâne pentru mântuirea drepturilor noastre.

Asemenea socotim, că ar fi de dorit a vă uni cu noi și asupra cesăciunii Prințului străin, considerând importanța acestui principiu în împrejurările noastre de astăzi.

Ne apropiem, Domnilor, de momentul suprem, care va decide despre existența

noastră politică și despre viitorul copiilor noștri.

Șorta noastră este unică, și fără antecedentă în analele diplomatice ale Europei. Națiile cele mai poleite, cele mai puternice din lume, ni-au trimis din șinul lor bărbați luminați și plini de înțelepciune, ca să ne dea, în numele civilizațiunii moderne, mijlocul pentru renașcerea noastră politică. Ei au să ne întrebe: care sunt nevoile? care sunt dorințele noastre? Toțe spirituale serioșe, toțe guvernale și popolare Europei, occidental și oriental și-au așintit privirile asupra noastră și sunt în așteptare să audă: care vor fi cele dintâi graiuri ale acestui popor, ce se deșteaptă din letargia, în care a zăcut până astăzi.

Când odată vom espune cu unanimitate, în fața Europei dorințele noastre, în toță demnitatea unei nații, atunci vom aștepta în pace și liniștiți aceea, ce areopagul ei va hotărî despre șorta noastră. Până atunci, devisa noastră va fi: curagiu, liniște și frăție între noi.

Primiți, domnilor, încredințări de cea mai adăncă stimă și considerație din parte-ne.

Liga pentru Jules Simon. Comitetul central al Ligei române din Bucuresci a hotărât a adera cu suma de 250 lei la fondul, ce se adună în Franța pentru ridicarea unui monument marelui Frances și amic al națiunilor oprimate Jules Simon, care în mai multe rânduri și-a ridicat puternicul său glas în favorul causei noastre naționale și care a fost membru de onoare al Ligei române.

Protest și contra protest. În cauza alegerii de preot în Brașovul vechiu am comunicat la timpul său, că s'a înaintat protest cu 256 subscrieri. Acum ni-se comunică, că față de acel protest s'a înaintat un *contra protest*, care e subscris chiar și de câțra unii dintre aceea, șle cărora nume figurează și în protestul prim.

Balul orașului Brașov, aranjat în sala Redutei orășenești Sâmbătă în 8 (20) c., a fost și de astădată unul dintre cele mai reușite din carneațul acesta. Au luat parte toțe notabilitățile civile și militare din Brașov și au rămas până târziu după pausă. Petrecerea a fost forțe animată. Numărul dansatorilor și dansătoarelor a fost așa de mare, încât numai cu greu se străcurau părăchile unele printre altele. La „Quadrille“ s'a dansat în trei colone mari și s'a dovedit și de astă-dată, că sala Redutei, deși de curând zidită, nu pôte fi suficientă la petreceri și adunări mai bine cercetate. S'a jucat și mândrul nostru dans național „Romana“ cam de vre-o 40 părăchi și încă cu o precisiune atât de mare, încât a produs cea mai bună impresiune asupra mulțimei de privitori, cari cu curioșitate urmăreau fii-care mișcare. De dorit ar fi, ca în viitor, „Romana“, care e mult mai variată și mai vioie, decât învechitul dans de „Quadrille“, să ocupe locul de frunte între dansurile de colună la toțe petrecerile și cu deosebire la petrecerile romănești.

40 de omeni în undele apei. Din Suceava, Bucovina, se comunică șcirea despre o mare nenorocire: Parapetul podului de peste riu Suceava s'a rupt și vre-o 40 de omeni au cădut în undele riuului între sloii de ghiață. Despre această catastrofă se comunică următoarele amănunte: Din caasă, că ghiața a pornit pe riu Suceava cu o mare vehemență, podul de lemn de peste riu era pe-aci să-l strice. Mai mulți omeni au eșit ca să apere picioarele podului de loviturile sloilor de ghiață. Pe lângă omeni, cari merseră să apere podul, s'au mai adunat și alți mulți, bărbați, femei și copii, cari priveau răzimați de parapetul podului. De-odată însă parapetul se rupse și toți omenii, cari se răzimiră de el, s'au răsturnat în mijlocul riuului. Unii dintre nenorociți s'au prins de sloi, alții au fost aruncați de valuri pe-o insulă din mijlocul riuului, ér unii dintre nenorociți au fost duși de undele apei. Dăr un aspect mai înflăcător pôte decât însăși catastrofa a oferit lupta pentru scăparea nenorociților. La dispoziție nu se știa, decât o singură luntre, cu care puțină ispravă se putea face printre sloii de ghiață. Un învățacol de brutăria s'a acățat de o salciă, ce era la termenul insulei și acolo a stat 11 ore înghețat pe jumătate. Mai de multe-ori plecară unii cu luntrea, ca să-l scape, dăr nici-odată n'au ajuns până la el. În urmă au legat luntrea de-o funie și au lăsat-o să fiă mânăta de apă spre învățacol, acesta a prins-o, și intrat în luntre, dăr când luntrea fii trasă dela termen, s'a răsturnat și băiatul a dispărut în valurile riuului. Cu deosebire mult curaj a arătat în această luptă de mântuire un soldat, care s'a espus forțe mult, fiind răsturnat mai de multe-ori cu luntrea. El a scăpat dela mörte 15 persoane. Până acum încă nu se știe sigur, câte persoane s'au înecat. Numărul morților aflați până acum este de nouă înși, între cari opt copii.

Credeul „Liberului Israel“. Șcim, că „Țidani maghiari“ vor să se constituie într-o nouă confesiune religioasă, care se va numi „Liberul Israel“, — născocire a rabinului dr. Kondor Jozsef. Credeul noiei confesiuni ijdovesci se cuprinde în următoarele șce punote: 1) Nu cred în venirea lui Mesia; 2) Nu cred în înviarea morților; 3) Nu

cred în efectele dogmatice ale talmudului;

- 4) Serviciile divine au să se șchieze numai în limba maghiară;
- 5) Serviciile divine au să se facă Duminica în loc de Sâmbăta;
- 6) Sâmbăta să fiă oprit numai lucrul fisic obositor;
- 7) Dile de post să fiă numai una într'un an;
- 8) Reformarea radicală a ceremonielor bisericesti;
- 9) A se da părăchilor cășătorite binecuvântarea religioasă;
- 10) Primirea în biserică a noilor născuți să se întâmple prin binecuvântare. — „Liberul Israel“ are până acum 1400 credincioși înșinați; între aceștia se află industriași, comercianți, profesori, medici, advocați, ba chiar și un deputat dietal.

Din Creta.

„Epoca“ primesce cu data de 18 Febr. următoarele știri speciale din Atena:

Maiorul Constantinis a luat fortul Vucolias. Grecii au avut 11 morți și un rănit. Turcii au suferit număroșe pierderi în morți și răniți. 250 soldați Turci au fost făcuți prizonieri. Un numeros material de rășboiu a cădut în mâna Grecilor.

Consulul general al Greciei în Canea d. Ghenadis, a fost numit *comisar regal* al regelui Greciei pentru Creta.

Corăbiile de rășboiu engleșe au împedecat vasul-transport „Tesalia“ să acosteze, cu voluntarii și munițiuni, la Creta.

D. Ghenadis a protestat contra acestui act de putere al Engleșilor.

„Societatea națională“ (Ethniki Asteria) publică, în foi volante, laude la adresa regelui George și a d-lui Delyanis și îndemnă poporul la luptă.

„Neue freie Presse“ dă următoarele amănunte asupra celor doi comandaniți ai expedițiunii grecesci în Creta, colonelul Vassos și amiralul Stamatellos:

Colonelul Timoleon Vassos descinde dintr'o veche familie de căpetenii Armatoli din munții Rmeliei. Tatăl său, generalul Vassos, s'a distins prin fapte eroice în luptele pentru neatărnarea Greciei; pe la 1862, în vremea interregnumului, actualul colonel a jucat un rol însemnat ca membru al partidului Bulgaric și avea multă înrîurire asupra mulțimii prin discursurile sale și prin înfățișarea sa militară. El s'a cășătorit din dragoste cu ficia baronului Testa, fost ministru austro-ungar la Atena.

Vassos și-a complectat studiile militare în străinătate și e în deobște privit ca unul din cei mai vrednici ofițeri ai armatei grecesci. Curajul său e proverbial; astăzi, când e de vre-o cinc'zeci de ani, nu se dă îndărăt din fața nici unei primejii. Colonelul e unul din adjutanții favoriți ai regelui George și se bucură de deplina lui prietenie.

Comandantul flotei grecesci trimesă în apele Cretei, amiralul Stamatellos, e cel mai însemnat dintre ofițerii marinei.

Înainte de a ajunge amiral, a fost adjutant al Regelui. Numirea sa de comandant al flotei trimesă la Creta, e fost salutată cu bucurie de opinia publică grecescă.

Evenimentele din Creta și Româniilor Macedoniei.

Cu întrebarea: ce vor face Românii din Macedonia la cas, când focul ce a isbucnit în Creta s'ar întinde până la ei, se ocupă opoziționalul „Țimpul“ într'un articol intitulat „Politica națională?“ scriind între altele:

Oricine înțelege lesne, că, dacă întâmplările din Creta se vor complica cât de puțin, dacă energica intervenție comună a marilor puteri europene nu va isbuti să restabilească o pace și o liniște deplină între Greci și Turci, atunci tulburările și resbelul nu se va mărgini împrejurul mării insule din Marea Mediterană.

Cea dintâi repercutare a evenimentelor mai serioșe din Creta se va resimți în Macedonia. Aici, ca și în Creta, mai mult chiar decât în Creta, jăratecul doșpeșce în mod latent și permanent sub cenușe și e destul ca cenușa să fiă scormonită puțin, șeu ca un vânt propice să sufle

peste ea, pentru ca incendiul să izbucnească.

Diferința naționalităților, care locuesc această provincie turcească, și diferitele aspirațiuni ale Statelor, care sunt atrase din considerațiunile etnice către una sau alta din aceste naționalități, fac din Macedonia un măr de discordie care, într'un moment de complicația locală, poate stârni inimiciții între popore, care astăzi trăesc în bună înțelegere între ele.

Deja se vorbește, că atât emisarii greci, cât și cei bulgari — câte și serbi — au început în Macedonia o lucrare pregătitoare, astfel ca la cel dintâi semnal popular macedonean să se ridice în contra domniei Sultanului. S'a scris chiar, că în această privință Grecia ar fi luat înțelegere cu Bulgaria, așa că partizanii macedoneni ai ambelor acestor puteri ar lucra de comun acord.

Tote bune. Dér scim, că jumătate, decât nu mai mult, din populația Macedoniei e de naționalitate română. Nu se pomenesce însă nimic despre ce ar face în cas de conflict acest popor românesc din Macedonia, ca și când n'ar fi Românii din Macedonia sunt ei societăți printre Greci sau printre Bulgari? Nu scim; ceea ce scim e, că nu se vorbește, nu se pomenesce de Cuțovlahi, deși se scrie foarte mult despre Macedoneni.

Aspirațiunile Cuțovlahilor, dorințele, intențiunile lor în actualele împrejurări sunt necunoscuta nu numai de Europa, ceea ce n'ar fi trebă mare, dér nici de noi, Românii, ceea ce e foarte mult. Pressa română consacără adăi oea mai mare parte a colónelor sale evenimentelor din Orient, unii confrăți au tocmit chiar corespondenți speciali, dér n'am vădūt încă în nici un diar românesc un ecou, ori cât de neînsemnat, dela frații noștri dela Pind.

Și cu tóte astea de decă de ani Statul român cheltuesce milioane ca să întărească și să desvólte la Românii din Macedonia simțul național, întretine multe de școle, are un consulat la Salonic și înființase altul la Bitolia, ingrașe de atâta amar de timp pe apostolul Mărgărit, ba mai dălele trecute Escelența Sa d-l C. Stoicescu striga în Parlamentul român: "Trăiască M. Sa Sultanul!" pentru-că, dăcea el, a hărăzit Românilor din Turcia un metropolit autentic.

Va să dăcă, în momentul unei crize grave, ce ar izbucni în Macedonia, nici o legătură intimă nu s'ar stabili între poporul român de acolo și patria-mamă, care a considerat și consideră pe acei Români ca pe niscoe fii ai ei? Nu dela Bucuresci ar aștepta ei cuvântul de ordine, ci ar fi lăsați fără busolă, în voia vântului, ca să urmeze pe Greci sau pe Bulgari, sau ca să se rupă în două și unii să urmeze pe cei d'intăi, ceilalți pe cei din urmă, sau ca să mērgă și în contra unora și în contra celorlalți?

Și noi, cari în naivitatea noastră credeam, că legăturile, ce stabiliserăm cu Românii dela Pind, că sacrificiile ce ne impuneam de atâta vreme ca să desvólțăm simțul național la ei, ne vor procura cel puțin avantajul de a dobândi un ascendent asupra lor și de a fi ascultați, când, în momente de grea cumpănă, le vom da sfatul nostru!

În fine organul opozițional face responsabilă pentru starea actuală de lucruri la Românii Macedoneni politica guvernului Sturdza, "oare", dăce, "s'a pus cu tot adinsul să năbusească ori-ce avânt național, în Macedonia ca și pretutinden, unde ei se manifestase și începuse a dă rōde".

O carte a D-lui Axentie Severu.

Am anunțat în numărul precedent aparițiunea unei cărți a veteranului luptător dela 1848, D-l Axentie Severu. În legătură cu aceasta reproducem adă și *prefața*, cu care d-l autor își însoțește scrierea sa. Ea este următōrea:

"*Cetitorile bune!* Dēcă Francisc I. al Franciei după bătaia, ce a pierdūtō în 1526 la Pavia, va fi avut cuvânt să scrie mamei sale Luisa de Savoia: "Des toutes chos ne

m'est demeuré que l'honneur, et la vie qui est saulé," apoi și noi Românii din Dacia superiōră — Transilvania, Bihorul și Bănatul — avem drept și rațiune de-a ne plânge că: totul, și tóte sunt pierdute afară de Viēță și Onōre, care e salvată.

"Pierduți sunt 40,000 tineri și bătrâni, dér toți Români verđi ca stejarul, al căror sânge a ingrașat în 1848/9 câmpiile, văile și munții Daciei superiōre. Pierdute sunt multe milioane, ce am sacrificat noi, frații și fii acestora, pe tóte câmpurile de răsoiți și pe tóte căile, alergând când la Blăși, când la Cluși, când la Sibiu, când la Innsbruk, chiar și la Pesta și mai pre urmă la Viena pentru a ne ridica la starea și statul, din care ne-a scos astuția și perfidia adversarilor, pentru a fi cunoscuți prin lege de națiune politică, cu egale și asemenea drepturi, acasă, la comitat, în dietă etc. șednd, mâncând, bēnd, consultând și legiferând voile și nevoile țerei.

"Pierdūt e comitetul de pacificațiune, pierduți, morți, inmormēntați sunt cei 13 prefecți ai legiunilor române cu tribuni, vice-tribunii, centurionii și legionarii lor!

"Pierduță, mōrtă și inmormēntată e acea pleiadă frumuseică de funcționari c. r. cari dela opincă până la Vlădică, dela notariu până la consiliariu de curte și vice-gubernator, administra dreptate egală la toți, întocmai ca străbunul, despre care și adversarii noștri de mōrte dăc: "Megholt Mátyás király, nincsen igazság!"

Pierdute sunt tóte speranțele și năluțirile, care și-le făceauunii Români, Serbi, Croați, în urma infatelor promisiunii ale Maghiarilor.

"Pierduță a fost și aprōpe inmormēntată până și onōrea noastră, și alor noștri, căreia calumniile adversarilor seculari îi săpase o profundă grōpă, și cu nerușinarea, cu care o spunea, scriea și propaga, ajunsă să convingă și facă chiar și pe cunoscuți și consăngenii noștri, să se ferescă de noi, ca de niscari leproși, ca de niscari bandiți, de cari, dēcă nu vrei să te arăți complice, nu numai că trebuie să fugi, ci trebuie să-i și prinđi și predai pe mâna justiției.

"Dér precum aurul cu cât îl arunci și arđi mai de multe ori în foc, cu atât mai curat și mai strălucitor apare, așa onōrea, onestitatea, humanitatea, sinceritatea, modestia, virtuțile și gloria noastră a eșit mai pre sus și a dat de minciună tóte columniile lor și va străluci pe cât timp va trăi nēmul românesc, pentru ale căru drepturi am încins și purtat în tinerețe sabia, am implântat și ținut de corne plugul, am încercat a invērti negoțul și comerțul, și acum la bătrânețe, când nu mai am putere a continua acelea, scriu, scriu, și voiți scrie până voiți mai puțin pēna a mână, voiți scrie, ca după-ce tóte sunt pierdute, să reinvie să se înalțe și strălucescă numele, onōrea și gloria nēmului românesc. Sērbătōri fericeite! și la mulți ani cu bine copii!

"Brașov, în ajunul Crăciunului românesc 1896.

Auctorul".

Teatru italian în Brașov.

Ca o mină bogată, în care la fiecare pas dai de comori neprețuite și neașteptate, astfel este *Gustavo Salvini*. În fiecare sēra, la fiecare reprezentațiune ne aduce surprinderi nouă. Întocmai ca un deu, care apare între muritori sub diferite figurī, arētându-și în fiecare din aceste puterea sa, originea sa deșcă, astfel este artistul italian. L'am vēdūt în rolul pasionat, dér plin de reflexiune, al lui Hamlet; l'am vēdūt în Romeo ca îndrăgostit pătimaș, în Petruccio ca bărbat isteț, care scie să domolească pe soția sa artăgōsă, în fiecare din aceste roluri el a înălțimea sa; în fiecare etorcēnd admirațiunea și aplausele entusiaste ale publicului.

Vinerisēra am avut prilej a l vedē într'o figură cu totul tot străină de cele de până acum; într'o figură însă, în care s'a prezentat tot așa de escelent, dēcă nu și mai escelent, ca în tóte celelalte: în figura avarului Evreu *Shylock* din clasica piesă a nemaritorului Shakespeare: "Neguțtorul din Veneția".

Cu greu îți venia să cređi, că sub caftanul negru ovreesc și sub barba sură și lungă, ce încunjura o față sbāroită și plină de aviditate și de dor de răsunare asupra Creștinilor, se ascunde melancoliul prinț din Danimarca, sau hazliul Petruccio, sau, cu atât mai puțin, infocatul tēner veronez Romeo. Și cu tóte acestea era el, marele artist, același adēnc priocpētor al firei omenesci, același mēstru tāmācitor al patimilor noastre, ale muritorilor, aceeași putere genială, care îți arată ca într'o oglindă tot ce ascunde inima omenescă în adēncimea sa, care cu un gust, cu o privire, cu o vorbă te face să l'înțelegi, să l'admiri, să te outremuri.

Ar trebui un studiu întreg psihologic, ca să arētăm, cum a înțeles și a interpretet mēstrul italian ființa sufletescă a Evreului antipatic pentru aviditatea sa, dér a căru cruțime este încāțva de esplicat prin umilițele suferite de dēnsul și de coreligionarii săi din partea Creștinilor, am putē scrie un volum întreg, decât am voi să urmārim tóte manifestările, tóte izbucnirile acestui personajiu interesant, creat de fantasia nesecată și de adēncă cunoscință de omenī a neîntrecutului Shakespeare. Așa ceva însă nu începe în cadrul unui jurnal.

Tot ce putem face aici, este, să constatăm, că Shylock reprezentat de *Gustavo Salvini* a fost o creațiune genială, unitară și consecentă dela început până la sfērsit, că, cu un cuvēnt, artistul italian a înțeles perfect ființa sufletescă a Evreului cāmătar și a interpretat'o perfect.

Cu deosebire scena ultimă, care se petrece înaintea dogelui, când Shylock mai întâi tremură de bucurie pentru răsunarea, ce este gata să o ia față cu toți Creștinii în persōna nenorocitului Antonio, și apoi dintr'odată, prin intervenirea Porciei, schimbată în "dottissimo giudice" din Padova, urlă de durere, căci și vede planul său nimicit și averea, care era viața sa, sufletul său, pierduță, — scena această a fost de o putere estraordinară, o scenă, care este realitatea însăși și care își se întâmpăresce în suflet pentru întregă viața.

Eusaiblul piesei de Vinerisēra încă a fost destul de bun. *D-na Salvini* ne-a dat o Porcia drăgălașă, isteță și în scena procesului rezolută. *D-na C. Dal-Cortivo* ca Jessica, d-l F. Saglio ca Lancelotto, d-l L. Dal-Cortivo ca Bassanio, precum și celelalte persōne, au fost la locul lor.

La pășirea pe scenă a părechei Salvini s'a prezentat d-nei Salvini un buchet și d-lui Salvini o cunună de lauri, cu tricolor italian, din partea coloniei italienești din Brașov.

Public a fost mai numēros ca la reprezentația de Joi sēra, dér totuși nici pe departe așa, cum ar fi trebuit să fiā la un artist, ca G. Salvini.

Sciri dela Cluși.

Cluși, 20 Febr. n. 1897.

Promovări: D-l Emil Pop fiul D-lui notar cercual din Ceaul-mare, a fost promovat în 20 n. c. la gradul de doctor în medicină, D-l Victor Graur de-aseemenea la gradul de doctor în medicină, ér D-l Augustin Strache doctor în drept.

— Studenții universitari din Cluși a espedit d-lui Dr. George Popovici, noului candidat de deputat al Românilor Suceveni o telegramă de felicitare în termeni foarte însuflețiți.

— D-l Dr. Teodor Sbarcea a fost numit asistent la institutul de anatomia descriptivă și topografică a universității medicale.

— Serata "literar-dansantă" a universalilor români din loc, ce se va arangia în 4 Martie st. n., promite a fi foarte interesantă. Probele decurg acum cu multă diligență. O să vină foarte mulți oșpeți din provinciā; după serată "dans până 'n dori!"

— Pianinul cel nou ce l'a procurat tinerimea univ. pentru cor, în dălele aceste va sosi.

Producțiune și petrecere în pensio-natul "Vauter".

Precum în anii precedenți, astfel și în anul acesta s'a arangiat în internatul d-șorei H. Vautier o serată musicală-declamatorică, la care a asistat și de astădată un public relativ foarte numēros și ales. Progama sērii, care pe lângă diferitele declamațiuni în limba română, franceză, englesă și maghiară, și pe lângă corurile esecutate de elevele pensionatului a conținut și o operetă comico-intitulată "Le retour de Ieane", a procurat publicului present o sēră foarte plăcută, ér de altă parte ni-a dat la toți cei presentī o viață dovadă despre interesul și capacitatea d-șorei H. Vautier, în ce privesece instruirea elevelor ei în arta musicală și declamatorică.

D-șorele eleve A. Sēcāriuanu, P. Raicoff (bulgară) și L. Csoma cu mult simț și dibăciā au sciut să declame diferitele poesii, secerând aplausele binemeritate ale celor presentī. Eroina sērii a fost fără îndoiivă d-șora Filotea Georgescu (din Cămpulung), care atât prin declamarea poesiei Bolinteanu "Cântec din Eosil" cât și prin predarea rolei M-mei Bremont în operetta mai sus amintită a sciut să câștize laudele auditoriului. De-aseemenea d-șorele V. Vizi, A. Fischer, H. Preșmerean și A. Sēcāriuanu și-au dat cea mai mare silință interpretarea diferitelor role în operettă.

După obiceiul vechiu al d-șorei Vautier, a urmat eri Duminecā o petrecere cu dans foarte animată împreună cu un soppé, la care de-aseemenea a luat parte un număr mare de dame, d-șore și domni. Rap.

ULTIME SCIRI.

Atena, 21 Febr. Comandantul corăbiilor englese s'a dus la colonelul Vassos și i-a comunicat decisiunea flotelor unite, de-a ataca trupele grecesci îndată ce ar cuteza să înainteze mai departe.

Englesii au sequestrat un vapor de comerciu grecesc, care ducea victualii pentru resculății din Creta.

Regele a ținut cătră mulțimea, care i-a făcut ovațiune imosantă, o vorbire, în care dăse, că el implinesce dorința întregului popor grecesc.

Canea, 21 Febr. Mohamedanii din Rethymno, iritați prin măcelul coreligionarilor lor, au eșit din fortărăță și au atacat pe cei resculăți. Lupta duréză și acum. Colonelul Vassos a proclamat ocuparea Cretei din partea Greciei.

DIVERSE.

Cum să ne scriem scrisorile. "Dēcă nu cauți să ești la desēvirsire, nu vei ajunge nicodată la ea, pe când dēcă te silesci mereu, tóte le faci mai ușor. Nu face nimic fără băgare de sēmă. Vrei să-ți dregi o rochie, ori vei să lucrezi ceva artistic, caută să le faci cât poți mai bine. Când sōrii o scrisōre, fi cu mare grije ca să fiā în tóte amēnunțele ei cât de desēvirșită ești în stare să o scrii. Mergi drept la țintă și caută de o rată priu cuvintele cele mai ușore de înțeles și mai alese. În scrisorile familiare îți e îngādūt să fi vesel și să glumesci, dér nu atinge pe nimeni. Înainte de a șterne o cugătare pe hărtie, cercetēz'o. Cântăresce chiar cuvintele, pentru ca limbajul să-ți fiā totdēuna elegant. Adu-ți aminte, scumpa mea, că scrisōrea ta e icōna sufletului tău. Cei cari au în cap numai nebunii și obrăznicii fac foarte rău ca și-le arată, ca să-i desprețuiesc lumea și să ridă prietenii de ei. Când sōrii o scrisōre fără îngrijire, fără să pui punctuație, strimb, cu pețe pe ea, dovdesoci, că nu scii ce e cuvīnța și că desprețuiesci persōna căreia îi scrii. Și nu-ți îndreptezi greșela decât ceri iertare, ori spui, că penița nu era bună, ori că n'ai avut vreme, oaci n'aveai decât să schimbi penița; oaci despre vreme nu ai afacere mai însemnată la care să-ți întrebuințezi mai bine timpul? — (Admiralul Collingwood cătră fiica sa).

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 20 Februarie 1897.

Table with exchange rates for gold, silver, and various currencies like the Austro-Hungarian crown and the Italian Lira.

Cursul pietei Braşov.

Din 22 Februarie 1897.

Table with market prices for various goods such as Banonote rom., Argint român., and Napoleon-d'or.

ANUNCIURI (insertiuni și reclame)

Sunt a se adresa subscrisei administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.

Administr. „Gazeta Trans.”

Entreprisă de pompe funebre

pe deplin arangiată, asortiment frumos

este de vândare

cu condițiuni favorabile.

Informații se dau: Strada Porți (Căldărari) Nr. 3.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „MATILDA” de Bodok,

care după experiențele făcute sau dovedit ca o apă medicinală prea eficace și plăcută, mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul său mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretenșiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Braşov: strada Căldărariilor Nr. 68, în Sibiu, Sighişoara și în Alba-Julia: la D-I. B. Misselbacher sen., în Cluj: la Segesváry és társai, în Deva: la Balog Gyula, în Oreştie: la Németh János.

Cu totă stima:

Administrațiunea isvorului

„MATILDA.”

JOSEF GYÖRGY,

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

Numere singuratică din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Oct. 1896.

Table titled 'Budapesta - Predeal' showing train schedules and fares between these two cities.

Table titled 'Ghiriş - Turda' showing train schedules and fares between these two cities.

Table titled 'Cucerdea - Oşorhei - Regh.-săsesc.' showing train schedules and fares between these three cities.

Table titled 'Sibiu - Cisnădie' and 'Sighişoara - Odorhei-săcesc.' showing train schedules and fares between these cities.

Notă: Orelle însemnate în stânga stațiunilor sunt a se ceta de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orelle de noapte.